

Glitch Game #1

Over het boek

Auteur: Evy Danckers

Illustrator: Tamara Lodewijckx

Uitgeverij: Clavis

Over de makers

Evy Danckers ontdekte als leerkracht talen in het beroepsonderwijs dat er weinig boeken verschijnen voor jongeren met een andere thuistaal, dyslexie of voor jongeren die niet graag lezen. Daarom schrijft ze dunne jeugdboeken in een toegankelijke taal en werkt ze samen met illustrators. Ze houdt van onvoorspelbare en 'een tikkeltje stoute' verhalen.

Meer weten: <https://evydanckers.wixsite.com/auteurevydanckers>

Tamara Lodewijckx is illustrator en leerkracht PO in Antwerpen. Ze werkt voornamelijk in het zwart-wit en met ernstige tekeningen, maar bij gelegenheid kan het ook humoristisch of met kleur. Ze illustreerde alle boeken van Evy Danckers.

Korte inhoud

Trigger warnings: geweld, verkrachting, toediening van drugs

Een reeks getalenteerde gamers wordt geselecteerd voor de mysterieuze "Glitch Game". Een spannende internationale game exclusief voor genodigden zoals Yukio (21) en Nell (17). Enkele jaren geleden was Nell helemaal niet zo'n gamer, maar toen haar tweelingbroer Mathias stierf en hun ouders enkel nog ruzie maakten, werd opgaan in fictief geweld haar ontsappingsmechanisme.

De hele game wordt live gestreamd vanop de website van de Glitch Game. Enkel 16 van de 100 deelnemers overleven het eerste gevecht en gaan door naar een tweede ronde. De 8 overwinnaars daarvan ontvangen een gamestoel om echt aan de Glitch Game te starten. Van zodra de spelers in volledige isolatie in hun stoel zitten, strijden ze in twee teams om de overwinning. Na elke teamronde (een race, een touwenparcours, een schateiland) moeten de twee verliezers vechten op leven en dood en wordt één speler uitgeschakeld.

De spelers merken al snel dat het spel echter is dan het lijkt, ze voelen echte pijn en gaan misschien zelfs echt dood. Enkele tegenspelers lijken zich daar niet aan te storen. Nell en Yukio hebben geen keuze, ze moeten geweld gebruiken. In de finale verslaan ze samen Doek, waarna Yukio zich opoffert voor Nell. Intussen is de live-stream van de game een internationale hit geworden en zitten autoriteiten met de handen in het haar. Het is onduidelijk hoe het zal aflopen met Nell en Yukio.

1. HET VERHAAL

1.1. De personages

- Wie zijn de hoofdpersonages? Hoe worden ze omschreven?
  - Nell (avatarnaam: Go-yu): 17-jarig hoofdpersonage, lang bruin haar, woont bij haar ouders in België. Het motto van haar avatar is: “Ik leef voor wreedheden en ik adem gruwel.” (p.10).
  - Yukio (avatarnaam: Kendo): 21-jarig hoofdpersonage, slordig, bruingeverfd haar, knap, woont en werkt in Japan vlak bij zijn beste vriend Kazz. Yukio is een populaire gamer die hoofdzakelijk samen met zijn clan speelt. Zijn avatar draagt een kendo-uniform met masker.
  - Doek (is zijn avatarnaam): draagt een legerbroek en zwarte hoodie, heeft een schedelkop met draaiende ogen.
  - Het oog: staat voor de makers van de Glitch game. Het oog geeft de spelers opdrachten. Tekst van het oog wordt weergegeven in een kader.

1.2. Stijl

- Evy Danckers schrijft bewust dunne boeken met duidelijke zinnen in tegenwoordige tijd en illustraties. Ze denkt dat iedereen houdt van verhalen en dat het dus gewoon een kwestie is van het juiste boek bij de juiste lezer krijgen. Voor jongeren met een andere thuistaal, dyslexie of andere redenen om te denken dat ze niet graag lezen, bestaat er geen groot aanbod en dus probeert zij dat uit te breiden.
Bron: evydanckers.wixsite.com/auteurevydanckers/over-mij
  - Vind je dat “Glitch Game” een toegankelijk onderwerp heeft?
  - Vind je de schrijfstijl vlot? Doe het boek open op een willekeurige pagina en ga samen op zoek naar ingewikkelde zinnen of moeilijke woorden.
- Het boek bevat veel verwijzingen naar andere kunstwerken.
  - Welke verwijzingen heb je ontdekt, in het boek of via het dankwoord? (film “Kill Bill”, boek “A Clockwork Orange”, Schilderij “De schreeuw”, game Mario Kart, ...)
  - Wat vond je van de toevoeging van woorden uit een fictieve taal? Denk aan: Oobivat, Eegra, BeezoBo, Bratchny, Neezhnies...
    - Had je liever woorden in het Nederlands gehad?
    - Heb je de betekenis van de woorden opgezocht? Zie ook de Appendix van “A Clockwork Orange” met verklaring van woorden in Nadsat: en.wiktionary.org/wiki/Appendix:A_Clockwork_Orange (Engelse website)
- Het verhaal is zorgvuldig opgebouwd met veel illustraties.
  - Hoe zou je de illustraties omschrijven? (Donker, realistisch, illustraties, zoals etsen, monochroom...)
  - Passen ze bij het verhaal?

1.3. Vertelperspectief / structuur

- Sommige hoofdstukken staan op witte pagina's, andere op gekleurde.
  - Is dit je opgevallen?
  - Was er een verschil tussen deze hoofdstukken? (Witte pagina's vanuit Go-yu's perspectief, donkere Kendo's)
- De hoofdstukken volgen de rondes van de Glitch Game: vier Eegra's en zes Oobivats
  - Wat is het verschil tussen Eegra's en Oobivats? (Eegra = open games zoals een stadsarena, race, hindernissenparcours... waarin iedereen strijdt als zijn avatar, meestal in team. Oobivat = persoonlijke strijd op leven en dood tussen de twee verliezers, wie gewond raakt, voelt dat ook als persoon, niet enkel aan diens avatar, na iedere Oobivat wordt minstens een speler afgekoppeld)
- Ieder rondestuk start met twee geïllustreerde pagina's.
  - Welke informatie kan je daarop vinden? (namen van de deelnemers, de hoeveelheid likes en views, de toegediende drugs of hormonen en de dosis ervan, hoe ver het spel gevorderd is, de arena waarin de ronde doorgaat)
  - Helpen deze illustraties om het verhaal te structureren? Zou dit ook gewerkt hebben met tekst in de plaats van illustraties? (Beeld geeft meestal duidelijker informatie weer in een oogopslag, kan afhangen van

persoonlijke voorkeur. Tekst kan in tabellen of diagrammen, bijvoorbeeld met namen van afgefallen spelers doorstreept om huidige deelnemers te verduidelijken, inentingen en likes/views kunnen via cijfergegevens of taart-/staafdiagrammen, beeldende benamingen voor de verschillende arena's zoals "doodshoofdeiland" of "colosseum" kunnen helpen...)

1.4. Einde

- Kan je het einde in twee woorden samenvatten? (Open einde, vervolg, is Kendo dood?, Go-Yu wint, zelfopoffering...)
- Maakt het einde je nieuwsgierig naar de rest van de trilogie? Wil je de volgende twee boeken lezen?

1.5. Sfeerschepping

- Welk gevoel krijg je bij het verhaal? (ongeloof, ongemak, afkeer, vervreemding, spanning...)

Op pagina 10 vertelt Nell dat ze kickt op wreedheid en niets liever doet dan gamen. Ook de andere spelers zijn goede gamers die veel ervaring hebben met vechtsporten en het graag doen.

- Hoe gaat de auteur hiermee om? (Omschrijft wat er gebeurt, velt geen oordeel, legt uit waarmee het begonnen is bij Nell)
- Verandert Nells houding tegenover geweld en gamen tijdens het boek? En die van de andere spelers? (Alle spelers met uitzondering van Doek: ja, zodra ze het effect ervan op andere mensen zien, Doek: neen, andere spelers omschrijven hem daarom als 'krankzinnig')

2. VERWERKING

2.1. Geweld

Dit boek bevat veel geweld, wat ook het geval is in heel wat populaire videogames.

- Wie is er in "Glitch Game" verantwoordelijk voor het geweld? (De spelmakers, de kijkers, de spelers zelf, overheden die er niets aan doen...)
- Geldt dat ook voor games in het dagelijks leven? Denk aan first person shooter games zoals World of Warcraft, Combat Arms, Battlefield, vechtsporten zoals Grand Theft Auto, teamvechtsporten zoals League of Legends... (Antwoord waarschijnlijk hetzelfde als boven)
- Vind je het goed dat er boeken geschreven worden die het hebben over geweld in games?
- Maakt Glitch Game dat je je meer vragen stelt over geweld?
- Hoe had de auteur hier meer op kunnen inzetten? (Reporter uit het laatste hoofdstuk kan kritiek uiten of protestacties/-slogans vermelden, auteur kan lezer aanspreken in het nawoord, kan hulplijnen en bronnen vermelden, trigger warnings toevoegen...)
- Vind je dat de verantwoordelijkheid van de auteur?

2.2. Opdracht: avatar

MATERIAAL

- (wit, klad of gekleurd) papier
- stiften/kleurpotloden/eventueel verf & borstels
- stof & lijm/kranten/tijdschriften/foto's

Verzin een avatar voor een personage uit je favoriete boek.

- Welke wapens kies je? Welk gender heeft je personage? Welke kledij? Is je personage menselijk, of iets anders?
- Waarop baseer je je voor deze keuzes?

3. VERDER LEZEN

- Ready Player one / Ernest Cline en Ralph van der Aa (vert.) (Singel, 2018)

boekenzoeker.be/ready-player-one

In 2040 vluchten alle mensen van de dagelijkse, armoedige realiteit in een gratis hyperrealistische virtuele wereld genaamd OASIS. Wanneer de maker van OASIS overlijdt, start er een jacht op het verstopte "Easter Egg". Wie deelneemt aan de game zal moeten racen, puzzels oplossen en vechten. Wie dat wint, wordt de nieuwe eigenaar van OASIS. Hoofdpersonage Parzival (18) en zijn beste vriend nemen deel aan de game.

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de juiste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

Lang leve Jane

Over het boek

Auteurs: Cynthia Hand, Brodi Ashton en Jodi Meadows

Vertaler: Mariella Manfré

Uitgeverij: Moon

Over de makers

Cynthia, Brodi en Jodi zijn drie ervaren auteurs die elkaar leerden kennen op een gedeelde publiciteitstoer voor hun uitgever. Ze werden onmiddellijk vriendinnen en brachten in 2016 hun eerste gezamenlijke boek uit: "My lady Jane" (vertaald als "Lang leve Jane"). Elk van hen schrijft een vast hoofdpersonage, al weten we niet wie over wie schreef.

Het verhaal van "My lady Jane" kreeg een vervolg in "My contrary Mary", over Queen Mary of Scots in de jaren na "Lang leve Jane". Het auteurstrio maakte drie Janeverhalen en drie Maryverhalen, waarin ze telkens de geschiedenis van een onderbelichte Jane of Mary herschrijven met een fantasierijke kwinkslag en een vrolijker einde. Over Nederlandse vertalingen van hun andere boeken is nog niets bekend gemaakt. "My lady Jane" kreeg in 2024 een TV-adaptatie.

Meer weten: ladyjanies.blogspot.com

Korte inhoud

In het 16de-eeuwse Engeland woedt een strijd tussen Eðianen (mensen die in dieren kunnen veranderen) en Waarachtigen (die de Eðianen liefst zouden uitroeien). De jonge koning Edward Tudor VI is weinig begaan met het lot van zijn land. Wanneer hij door een plotse 'ziekte' op zijn doodsbéd terecht komt, overtuigt zijn raadsheer hem om de troonsopvolging niet via zijn zussen, maar via zijn beste vriendin Lady Jane Grey te laten lopen. Zij is immers neutraal in de Eðianenkwestie. Jane moet bovendien trouwen met Gifford, de jongste zoon van Edwards raadsheer.

Gifford verandert overdag in een paard, terwijl Lady Jane voortdurend met haar neus in de boeken zit. Ze kennen elkaar niet en staan allebei niet te springen voor het huwelijk, maar hebben weinig keuze. Ondanks communicatiemoeilijkheden leren ze met elkaar leven en groeien naar elkaar toe.

Edward ontdekt dat hij eigenlijk vergiftigd werd en gelukkig ook dat hij een Eðiaan met valkenvorm is, waardoor hij kan ontsnappen uit het kasteel. Onderweg naar zijn grootmoeder komt hij Gracie, een Schotse Eðiaan met vossenvorm, tegen. Edwards zus Mary doet een machtsgreep, waarna ook Jane en Gifford uit het kasteel ontsnappen richting Edwards grootmoeder en ook Jane ontdekt dat ze een Eðiaan is (een fret).

Er volgt een aanvaring met 'De Troep' (een groep Eðiaanse rebellen) die uiteindelijk mee voor Edwards troon zullen strijden en een reisje naar Frankrijk om de steun van de Franse koning in te roepen. Ze verslaan Queen Mary en Edward kroont zijn andere zus, Elizabeth I (een Eðiaanse kat) tot koningin. Iedereen leeft nog lang en gelukkig.

1. HET VERHAAL

1.1. Cover en vormgeving

De Nederlandse cover is heel anders dan de oorspronkelijke, Engelse (zie bijlage 1 en 2).

- Welke verschillen zie je tussen beide covers? (illustraties vs. foto, licht vs. donker kleurgebruik, lettertypes, dieren vs. mens...)
- Waar leggen de covers de nadruk op? (Nadruk op historische roman, vrouwelijk hoofdpersonage, feministische insteek, modern boek, fantasierijk boek, één hoofdpersonage vs. vier hoofdpersonages...)
- Welke andere vormgevingskeuzes zouden passen bij dit boek? (Een kaart van 16de-eeuws Engeland op de schutbladen met aanduiding van Greenwich Castle, Helmsly, de herberg...)
- Welke cover trekt jou het meeste aan? Welke sluit het beste aan bij het verhaal?

1.2. Vertelperspectief / structuur

Het verhaal is geschreven in derde persoon, maar het bevat veel dialogen waardoor je toch vanuit het personage naar de gebeurtenissen kijkt. De hoofdstukken volgen afwisselend Jane, Edward en Gifford (G).

- Merk je verschillen in de toon van de personages? (Weinig verschil in toon door derde persoon, eventueel: Edward en Jane zijn meer wereldvreemd/naïef, G is wantrouwig tegenover andere personages, Edward stelt weinig in vraag. Duidelijker verschil in inhoud: bij Jane komen meer boeken aan bod, bij G meer poëzie...)
- Is er één perspectief dat je leuker vindt om te lezen? Waarom? (Spannender, grappiger, sluit meer aan op persoonlijke interesses...)

1.3. Stijl

De auteurs doorbreken soms de vierde wand met ironische opmerkingen of informatieve terzijdes.

Enkele voorbeelden:

- “Je hebt misschien gemerkt dat Edward een beetje een seksist was.” (p.23)
- “(Dit staat natuurlijk niet in de geschiedenisboeken, maar we willen er toch op wijzen dat [...] een tactiek die tienerjongens al eeuwenlang gebruiken.)” (p.225)
- Het grootste deel van pagina 382, van het begin tot “[...] Maar goed, terug naar Jane en haar getob.)”
- “(Maar als we heel eerlijk zijn [...] zo vaak te kussen als hij wilde.” (p.416)
- de eerste paragraaf van pagina 426, volledig tussen haakjes
- Hoe ervaar jij dit als lezer? (het haalt je uit het verhaal, maakt dat je je meer betrokken voelt, brengt humor, doorbreekt spanning, bouwt spanning op...)

1.4. Tijd en ruimte

- Het verhaal verloopt chronologisch, maar sommige hoofdstukken spelen zich tegelijkertijd af (Edwards vergiftiging en ontsnapping & Jane en G's eerste huwelijksdagen).
  - Vind je het verhaal makkelijk om te volgen? Zou je zelf ook voor deze opbouw hebben gekozen? (Flashbacks of flash forwards, minder afwisselen tussen personages, aanduiding van de datum bij het begin van een hoofdstuk...)
- **Opdracht**

MATERIAAL

-
- (kleur)potloden/(fluo)stiften OF koordjes in twee kleuren en plakband
  - Bijlage 3: 16de-eeuwse kaart van Engeland
  - Eventueel: atlas of kaart van Groot-Brittannië (hedendaags)
  - Eventueel: internet + computer/smartphone/tablet om kaart digitaal te bekijken en/of plaatsen uit het verhaal op te zoeken
-
- Eventueel: (klad)papier en scharen
-

Er wordt heel wat gereisd in het verhaal. Duid op de kaart de verschillende plaatsen aan waar de personages verblijven en zoek de meest logische weg die ze hebben afgelegd. Kies een kleur voor Edward en Gracie en een andere kleur voor Jane en G.

(Zie bijlage 3, kaart ook online beschikbaar met mogelijkheid om in te zoomen en locatienamen te lezen, op https://www.oldmapsonline.org/en/County_Durham?gid=a7a051ce-c0bd-4220-a213-8a19d9e32541#position=8.587/54.494/-1.436&year=1595)

Locaties:

- Paleis Greenwich
- Durham House
- Helmsley Castle
- Verschillende dorpen rond Londen
- Een dorp op de weg tussen Paleis Greenwich en Durham House
- Tower of Londen/Beauchamp Tower
- Een vallei in de buurt van Rhyl
- Het Franse hof in Parijs

Volgens het boek ligt taverne De Ruige Hond in een stadje (p.294), op de weg van Helmsley naar Parijs (p.323) op een korte afstand van een vallei in de buurt van Rhyl (p.344).

→ In welke stad zouden jullie de taverne plaatsen?

- **Uitbreidingsopdracht:**

ontwerp symbolen voor de verschillende plaatsen (Kasteelicoontjes, boekenstapels, hooistapels, een stinkdier, een taveerne, een Franse vlag...) en plak deze op je kaart.

1.5. Einde

Het verhaal eindigt op een blijde noot, heel anders dan het historische verhaal van Jane Grey, Guildford (de officiële Nederlandse spelling), Dudley en Edward VI.

- Jane Grey (niet Ediaans maar protestants) werd in 1553 na negen dagen op de troon afgezet ten voordele van Mary (niet Waarachtig maar katholiek). Ze werd veroordeeld voor hoogverraad, waarop normaal de doodstraf staat. In eerste instantie spaarde Mary haar leven en zat Jane haar straf uit in gevangenschap in de Tower of London.
- Ook Guildford zat gevangen omwille van hoogverraad, maar in een andere toren. Een jaar later, in 1554, raakte Janes vader betrokken in een opstand tegen Mary. Onder druk van haar raadgevers liet Mary hun toch alle drie executeren.
- Edward VI Tudor overleed in werkelijkheid in 1553 op 15-jarige leeftijd aan zijn ziekte, na zes jaar op de troon. Er zijn geruchten over vergiftiging maar geen historische bewijzen.

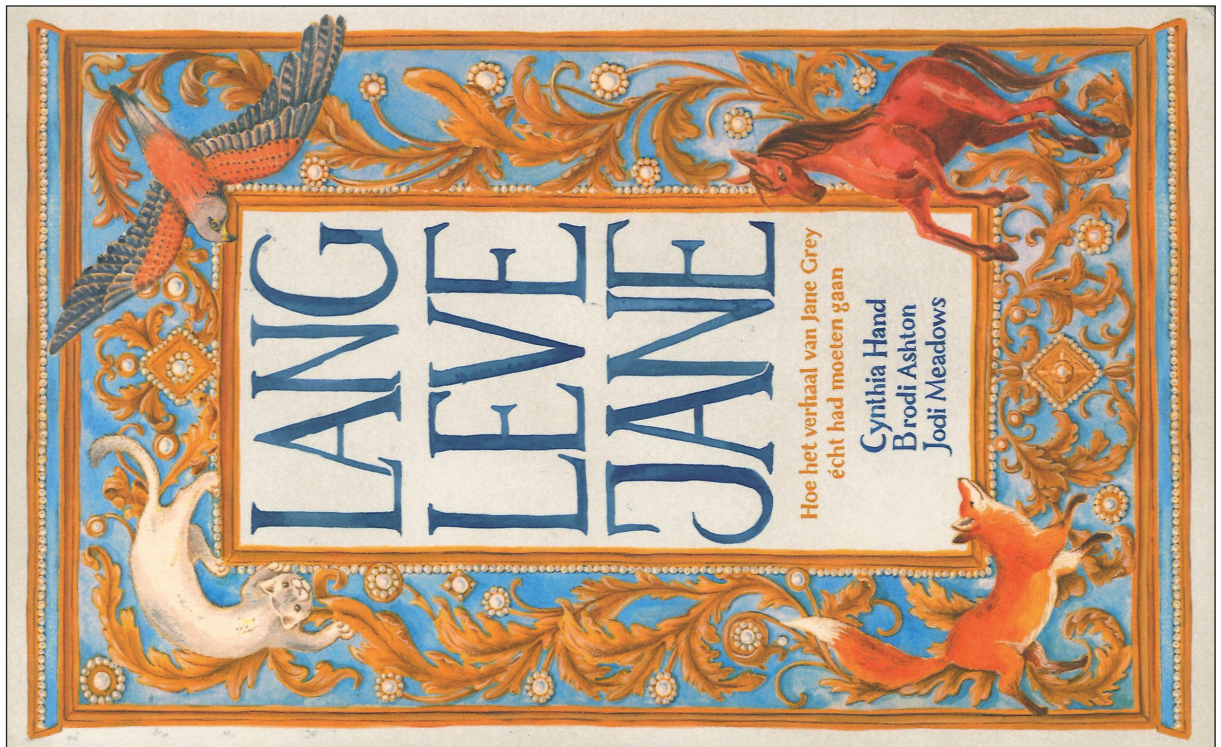
→ Mag kunst de geschiedenis herschrijven?

→ Vind je dat kunstenaars die geschiedenis herschrijven verplicht zijn om aan te duiden wanneer ze afwijken van de realiteit?

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de juiste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

Bijlage 1 & 2

Bijlage 3

Met jou is het anders

Over het boek

Auteur: Hanne Eerdekens

Uitgeverij: Pelckmans

Over de maker

Hanne Eerdekens is een boekinfluencer, ze post over boeken op Instagram en TikTok en schrijft regelmatig blogposts. “Met jou is het anders” is haar debuut. Haar tweede boek, “Polaris”, komt uit in september 2024. Hanne pleit voor een meer positieve representatie van queer personages in de Nederlandstalige literatuur. Daarom schrijft ze zelf romans over queer personen.

Korte inhoud

Trigger warnings: homofobie, pestgedrag, uitsluiting, ouder met ernstige ziekte (alzheimer), alcoholgebruik

Nolan Fletcher (18 jaar) zit in het zesde middelbaar wanneer een video van zijn laatstejaars-dare per ongeluk viraal gaat. In de video probeert hij, kortgerokt en dansend op Britney Spears, gespeeld-flirterig de aandacht te trekken van zijn jaargenoot Louis (18 jaar). Daardoor denkt men dat hij op jongens valt. Nolan wordt uitgenodigd in een razendpopulaire TV-talkshow voor een interview over zijn geaardheid. Het geld voor dat interview zou erg kunnen helpen met zijn thuissituatie (zijn mama heeft alzheimer, zijn vader twee jobs), maar Nolan denkt dat hij niet op jongens valt. Toch beslist hij om deel te nemen aan het interview en hij vraagt Louis' hulp om zich voor te bereiden. Hij wil immers geen verkeerd beeld scheppen over homoseksualiteit. Gaandeweg leren ze elkaar beter kennen en krijgen ze echt gevoelens voor elkaar.

Nolan wordt uit het basketteam gezet vanwege zijn geaardheid. Hij worstelt met zichzelf en zijn plaats in de wereld (meer specifiek, in zijn vriendengroep). Louis verbreekt het contact nadat Nolan tegen zijn basketvrienden doet alsof hij niet op jongens valt.

Aan het einde komt Nolan toch openlijk voor zijn gevoelens voor Louis uit, zet het basketbalteam de homofobe kapitein Aaron eruit en wordt Isaac (Nolans beste vriend) de nieuwe kapitein.

1. HET VERHAAL

1.1. Cover

- Zien de personages op de cover eruit zoals je ze je had ingebeeld?
- Wat vind je van de symbolen op de cover? Waarvoor staan ze? (Nolans basketbal, Louis' sushi die Nolan voor het eerst proeft en maar niks vindt, Nolans chipszak, een notitieboek of misschien Magrittes/Louis' tekenblok: voorwerpen en onderwerpen die aan bod komen in het boek, de meeste niet essentieel voor het verhaal; Nolan zit ook op het dak, een verwijzing naar zijn beste vriend Isaac die daar vaak gesprekken met hem heeft)

1.2. Personages

- Wie zijn de belangrijkste personages?
  - Nolan: hoofdpersonage, 18 jaar
  - Louis: jaargenoot van Nolan. Als enige op de hele school openlijk homo. Later Nolans vriend, nog later zijn vriendje
  - Isaac: Nolans beste vriend en buurjongen
  - Aaron: jaar- en teamgenoot van Nolan
  - Magritte: Nolans kleine zus
- Verandert de verhouding tussen verschillende personages?
  - Geen (grote) verandering tussen:
    - Nolan en Isaac: blijven beste vrienden en elkaars steun en toeverlaat
    - Nolans familieleden (mama, papa, oma & Magritte): relaties blijven positief of worden licht verbeterd (Nolans papa vlucht aan het einde iets minder naar het café, onder andere door de toevoeging van huishoudster Mireille + Nolan komt halverwege het boek een lang uitgestelde belofte aan zijn oma na om haar tuinhek te repareren)
    - Nolan en Amara: blijven lockerburen die goed met elkaar overweg kunnen en vroeger een keer hebben gekust, maar elkaar niet goed kennen en geen dichte band hebben (Amara is in de tweede helft tijdelijk boos op Nolan omdat hij Louis onfair behandelt)
  - Verandering bij:
    - Nolan en Aaron: eerst vrienden omdat ze in hetzelfde basketbalteam zitten, geleidelijk aan verzet Nolan zich tegen Aarons gemene opmerkingen en grapjes. Dan pest Aaron Nolan uit het team en vecht Aaron met Louis (en met Nolan die hem wil tegenhouden). Uiteindelijk wordt Aaron uit het team gezet zo lang hij een probleem heeft met Nolans geaardheid.
    - Nolan en het basketteam: eerst vrienden, daarna brengt Nolan minder tijd met hen door omdat hij zich met Louis op het interview voorbereidt en omdat het team meedoet met ongevoelige mopjes over Nolan en Louis. Ze maken een nieuwe chatgroep zonder Nolan en zetten hem uit het team, maar uiteindelijk vragen ze hem om terug te komen en bieden ze hun excuses aan. Nolan wordt terug teamlid.
    - Nolan en Louis: eerst gewoon jaargenoten, dan vrienden. Ze krijgen gevoelens voor elkaar, maar schrikken allebei van het gevecht met Aaron waarna Nolan afstand neemt. Dat kwetst Louis, die beslist om zichzelf te beschermen door ook afstand te nemen. Nolan verontschuldigt zich waarna ze een relatie starten.
- Bij welke personages verandert de verhouding het meest? (Nolan en Louis, kennen elkaar eerst helemaal niet, worden dan een koppel + Nolan en Aaron, eerst vrienden en aan het einde helemaal niet meer)
  - Nolan en Louis zijn aan het begin van het boek op veel vlakken elkaars tegenovergestelde:
    - Staat graag in de belangstelling (N) vs. verlegen/introvert (L)
    - Sportief maar niet artistiek (N) vs. niet-sportief maar wel artistiek (L)
    - Geeft weinig om schoolwerk (N) vs. ijverige student (L)
    - Grote broer (N) vs. enig kind (L)
    - Financieel moeilijke thuissituatie (N) vs. rijke ouders (L)
    - Stelt zijn “standaard hetero geaardheid” niet in vraag (N) vs. wist altijd dat hij niet hetero was (L)
      - Hoe groeien de twee naar elkaar toe? Welke gewoontes en overtuigingen veranderen? Welke blijven hetzelfde?

1.3. Stijl

- De personages sturen elkaar soms berichten die in tekstballonnetjes weergegeven worden
  - Vind je dit fijn om te lezen?
  - Welk effect hebben de tekstballonnetjes op het lezen? (leest sneller omwille van meer witruimte, maakt dat het boek in zijn geheel dus “vlot” leest. Toont visueel hoe conversaties lopen)
- In de dialogen van het basketteam worden soms Engelse woorden gebruikt (in het cursief) (voorbeelden: bro, laatstejaars-dare, straight bro sport, on full display, bromance, fuck off, in no time)
  - Vind je het gebruik van Engelse woorden in het boek goed? Maakt het de gesprekken realistischer of net niet?

1.4. Genre

Dit boek is een romance, een genre dat in het voorbije decennium enorm populair is geworden in de Engelstalige boekenwereld, met een verhoogde boekverkoop en populaire video's op Booktube en Booktok.

Romances zijn boeken met een grote focus op een romantische verhaallijn. Ze eindigen meestal met een happy end. Het genre zet vooral in op een vlotte, fijne leeservaring en maakt daarvoor vaak (maar niet altijd) gebruik van terugkerende verhaallijnen of clichés. Geloofwaardigheid en inhoudelijke diepgang zijn minder belangrijk dan bij andere genres. Om die reden wordt romance vaak tot de triviaalliteratuur/pulp/low brow gerekend en beschouwd als een minder waardevol genre.

- Vind jij dat er meer of minder waardevolle genres bestaan? Vind je dat bepaalde aspecten van een boek – zoals geloofwaardigheid, diepgang, leeservaring, behandelde thema's of originaliteit – belangrijker zijn dan andere? (Er zijn veel maatstaven om boeken te beoordelen. Voorkeuren zijn daarin heel persoonlijk, maar een voorkeur is niet inherent 'meerderwaardig', dus zijn er ook niet echt 'meerderwaardige' genres)
- Kan een boek waar clichés in voorkomen volgens jou een goed boek zijn? (ook een verhaal met cliché onderdelen kan zorgen voor emotionele verkenning. Herkenning van jezelf of anderen in een boek kan even waardevol zijn als verbeelding, beide hoeven elkaar niet uit te sluiten. Het hangt af van je definitie van een 'goed boek', maar aangezien 'goed' altijd subjectief is, kan je leesplezier wel gebruiken als maatstaf. In zo'n geval heeft ieder boek de kans om goed te zijn voor iemand)
- Vond je de gebeurtenissen in het boek realistisch of net ongeloofwaardig? (virale video, uitnodiging talkshow, uitsluiting uit sportteam, rijke ouders Louis versus arme ouders Nolan)

2. VERWERKING

- “Met jou is het anders” is een overwegend vrolijk boek. Toch komen de personages in aanraking met heel wat moeilijke thema's: seksuele geaardheid, financiële moeilijkheden, de zorg voor een terminaal zieke ouder, homofobie, uitsluiting.
  - Vind je dat het boek de vele thema's goed aanpakt?
  - Zijn er onderwerpen waarover je meer had willen lezen?
- Nolan vindt positieve representatie van queer personen belangrijk (p.171), daarom vraagt hij Louis' hulp om zich voor te bereiden op Richard Ray Late.
  - Denk je dat Nolans interview een goed voorbeeld was van lgbtq+-representatie? Kan je voorbeelden bedenken van goede en slechte representatie?
  - Welke vragen zou je zelf stellen als je Richard Ray was en Nolan te gast had?
- Hanne Eerdeken vindt het belangrijk dat er meer Nederlandstalige romans over lgbtq+-personen uitgebracht worden. Toch speelt het verhaal zich af in Engeland.
  - Vind je de setting gepast?
  - Waarom zou de auteur voor Engeland gekozen hebben?
- Nolan zegt op TV dat hij denkt dat de lgbtq+-gemeenschap niet zou moeten bestaan, omdat iedereen een plekje zou moeten hebben in de gemeenschap, zonder dat mensen in hokjes geduwd worden (p.170).
  - Ben je het met hem eens? Welke redenen kan je bedenken om de lgbtq+-gemeenschap wel of net niet hard in de kijker te willen zetten?

MATERIAAL

- (wit, klad of gekleurd) papier
- Schrijfgerief
- Eventueel: een (smartphone met) camera

Verwerkingsopdracht:

Kies gezamenlijk een onderwerp dat je belangrijk vindt voor een talkshowinterview en bereid jezelf voor zoals Nolan en Louis: maak een lijst met vragen die de interviewer kan stellen en probeer deze vervolgens om de beurt te beantwoorden.

Uitbreidingsopdracht:

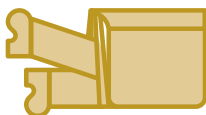
Bedenk voor iedereen een grappige opdracht om te doen tijdens een 'triviaronde' (zoals Nolan die allerlei voorwerpen door een basketring moet gooien).

Je kan de interviews eventueel filmen.

---

3. VERDER LEZEN

- Framboenzomer / Lucas Versteeg (Van Goor, 2024)
De ouders van Thomas sturen hem op een kamp om gezonder te leren leven. Daar leert hij zelfverzekerde Fender kennen. De jongens groeien naar elkaar toe. (Trigger warnings: bodyshaming)
  - Heartstopper / Alice Oseman en Niels Van Eekelen (vert.) (Van Goor, 2021)
Graphic novel, een hartverwarmend verhaal over vriendschap en verliefdheid met een sprankje hoop. (Trigger warnings: homofoob taalgebruik, emotioneel manipulatieve relatie)
boekenzoeker.be/heartstopper
-

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de juiste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

Neem nooit een beste vriend

Over het boek

Auteur: Erna Sassen

Illustrator: Martijn van der Linden

Uitgeverij: Leopold

Over de makers

Sinds 2004 schrijft **Erna Sassen** kinder- en jeugdboeken. Daarvoor was ze bekend als actrice op televisie, in musicals en toneelvoorstellingen. Ondertussen verschenen van haar pen al heel wat uiteenlopende boeken voor verschillende leeftijden.

De laatste jaren zijn dat vooral boeken over en voor tieners, zoals “Zonder Titel”, “Er is geen vorm waarin ik pas” en “Kom niet dichterbij”. Ze woont momenteel in Haarlem.

Martijn van der Linden kan je als illustrator niet in een hokje duwen. Hij maakt zowel levensechte tekeningen, bijvoorbeeld voor de roman “Zonder Titel”, maar ook de grappige en absurde reeks “Bob Popcorn” en de zwartwittekeningen in “Bliksemkind”. Tussen 2022 en 2024 was hij de Kinderboekenambassadeur van Nederland. Hij woont in Rotterdam samen met zijn vrouw (kinderboekenschrijfster Maranke Rinck) en hun drie kinderen.

Korte inhoud

In “Neem nooit een beste vriend” lees je over Joshua, die probeert de wereld om zich heen te begrijpen. Hij kwam terecht in een klas met een heleboel ruige kerels, maar kon zijn plek vinden dankzij zijn coole tekeningen. Vooral met Sergio en Dylan kan Joshua goed opschieten. Dan is er ook Lindsey, een mooie meid die prachtig kan dansen. Door gesprekken met zijn vrienden en de tekeningen van Joshua (soms grote paginagrote illustraties en soms kleine krabbels in de zijkant) lees je alles over hun leven op school en daarbuiten. Wanneer Joshua voor een schoolproject tekeningen en schilderijen maakt van Lindsey, groeien ze langzaam naar elkaar toe. Ondertussen komen heel wat geheimen aan het licht: Sergio is sekswerker om geld bij te verdienen en Dylan verloor zijn kleine zusje.

In het boek komen heel wat heftige thema's aan bod: sekswerk, naaktfoto's, seksuele oriëntatie, eetstoornissen, huishoudelijk geweld, porno... Het kan nuttig zijn om de lezers hiervoor even te waarschuwen. Geef ook zeker mee waar ze terecht kunnen met vragen en bezorgdheden. Iedereen kan terecht bij Tele-Onthaal of de zelfmoordlijn. Voor Tele-Onthaal: bel anoniem en gratis naar 106 (24u/7d) of chat via tele-onthaal.be. De Zelfmoordlijn kan je ook anoniem en gratis bereiken op het nummer 1813. Jongeren kunnen terecht op de website watwat.be, waar ze antwoorden en hulp kunnen vinden. Onderaan op de volgende webpagina kan je tips vinden om te praten met jongeren over dit onderwerp: zelfmoord1813.be/ik-ben-bezorgd-om-iemand/hoe-reageer-ik-op-verontrustende-berichten-op-sociale-media

Het is als begeleider niet eenvoudig om zulke zware onderwerpen aan te snijden. Zorg vooral een open gesprek en laat de juryleden zelf kiezen of ze erover willen praten. Meer tips kan je vinden in dit artikel: deleesjury.be/begeleiders/moeilijke-onderwerpen-behandelen

1. HET VERHAAL

1.1. Cover en titel

- Sprak de titel van het boek je aan?
  - Wat valt er op aan de cover? Zou je dit boek zelf hebben meegenomen uit de winkel of bib? Waarom wel/niet?
  - Dit boek is een zelfstandig te lezen vervolg op “Zonder Titel”, een eerder boek van Erna Sassen, ook met illustraties door Martijn van der Linden. Wie meer wil lezen over deze personages, kan dus bij dit boek terecht. Las een van de juryleden dit boek al?
- Deze vragen kunnen ook gesteld worden als introductie voor de juryleden het boek zullen lezen.

1.2. Personages

- **Joshua** is 17 en kreeg als bijnaam ‘Rembrandt’, omdat hij zo mooi kan tekenen. Hij doet zijn best om de wereld te begrijpen. Vaak vindt hij mensen verwarrend en heeft hij tijd nodig om ze te begrijpen.
  - **Dylan** is een echt heethoofd. Hij staat erop om Lindsey telkens te verdedigen tegen jongens die in haar geïnteresseerd zijn.
  - **Sergio** is een paar jaar ouder dan de andere personages, maar zit nog bij hen in de klas. Hij is een stabiele, open jongen die de anderen graag steunt.
  - **Lindsey** is een extravert, mooi meisje met uitdagende kledij, dat altijd een masker lijkt te dragen. Ze toont haar kwetsbare kant alleen aan wie ze echt vertrouwt.
  - **Kato** is de oudere zus van Joshua. Ze begint een relatie met Sergio en vertelt Joshua heel wat over haar eigen seksleven.
- Alle personages hebben heftige zaken meegemaakt. Op welke manier proberen ze dat te verwerken?
- **Joshua:** tekenen en er daardoor over gaan praten. Wanneer Lindsey bij hem komt poseren, heeft ze erg wijde, bedekkende kledij aan, wat hij niet van haar gewoonte is. Dankzij de tekeningen die Joshua maakt, durft hij met Lindsey te praten over belangrijke dingen en groeien ze dichterbij elkaar toe.
  - **Dylan** heeft nog geen goeie manier gevonden om te praten over de moord op zijn zusje. Hij zette een tattoo (van een tekening die Joshua maakte), maar ontploft nog steeds vaak. Hij gedraagt zich ook erg beschermend naar Lindsey toe. Op het eind van het boek breekt Dylan en krijgt hij een paniekaanval. Op dat moment beseft Joshua dat erover praten echt kan helpen.
  - **Sergio** heeft al een tijdje door hoe je best omgaat met emoties. Hij deinst er niet voor terug om te praten, andere jongens een knuffel te geven... Joshua zegt doorheen het boek ook vaak dat hij een goeie vriend is.
  - **Lindsey** wordt door iedereen om haar heen gezien als een (seks)object. Daardoor gaat ze er publiekelijk over overdrijven, om de grapjes voor te zijn. Wanneer ze bij echte vrienden is, kleedt ze zich sober en durft ze te tonen dat ze kan dansen.
- Joshua vertelt dit verhaal, hoe zou het anders beleefd worden door de ogen van een van de andere jongeren?

1.3. Stijl

De stijl van deze schrijfster is erg herkenbaar: korte zinnen, speciale typografie, een stream-of-consciousness-techniek, jongerentaal.

- **Korte zinnen.**
  - Waarom kiest de schrijfster in dit boek om vaak met korte, krachtige zinnen te werken? (Omdat ze op die manier echt de gedachten van het hoofdpersonage weergeeft, die niet in volzinnen denkt of in lange filosofische gesprekken.)
- **Speciale typografie:** in de tekst wordt vaak gebruikgemaakt van kleinere of grotere letters, alles in hoofdletters, schuine tekst of vette tekst.
  - Waarom kiest de schrijfster hiervoor? (Omdat ze zo nog meer nadruk kan leggen op de emotie in bepaalde woorden. Dit soort tekst wordt door jongeren ook vaak online gebruikt.)
- **Stream-of-consciousness-techniek:** Dit is een verteltechniek waarbij de schrijver probeert om de letterlijke gedachten van de hoofdpersoon weer te geven. Je leest letterlijk de ‘gedachtenstroom’ van dit personage.
  - Waarom zou de schrijfster daar in dit boek voor kiezen? (Omdat je zo echt goed inzicht krijgt in één personage. Je kan volgen waarom hij bepaalde beslissingen neemt en welke gedachten ermee gepaard gaan.)

- **Jongertaal:** in dit boek kan je, als je dat zou willen, een heleboel fouten tegen de grammatica en correcte zinsbouw terugvinden. Daarnaast staan er ook heel wat scheldwoorden en nieuwe woorden in.
  - Waarom kiest de schrijfster ervoor om deze taal te gebruiken? (Om ons nog dichter bij het hoofdpersonage te brengen. Dit personage gebruikt zelf deze taal en denkt dus ook zo.)
  - Het boek speelt zich af in Nederland, dat merk je aan de taal. Stoort je dit of vond je het net leuk?

In deze voorbeelden kan je die stijl terugvinden:

- “Ja, hoe leg je dat uit...
Lindsey
die heel erg goed kan dansen (maar ECHT)
op een podium
woooo
GEWELDIG FANTASTISCH BIZARMOOI” (p.60)
- “‘Ik vind jou ECHT aardig.’
Wat waarschijnlijk een groot compliment was, maar ik kon alleen maar denken:
Heb ik weer
BFF met Lindsey 😊
mooiste meid van Noord-Holland en omstreken.
Vandaar
NEEM GEEN BESTE VRIEND
als je op iets anders uit bent.” (p.154)

1.4. Illustraties

Boeken voor jongeren bevatten vaak weinig illustraties. Meestal moeten we het doen met alleen een cover. In dit boek spelen de illustraties wel een belangrijke rol. Je leest de tekst en illustraties samen zodat het net een echt dagboek/schetsboek is.

- Wat vond je van de illustraties in dit boek? Was het een meerwaarde of niet?
- Welke illustratie vond je de mooiste? Welke de minste? (Enkele diverse voorbeelden: p.18, p.33, p.69, p.104, p.129, p.140, p.165, p.187; p.256, p.269)
- Waarom koos de schrijfster ervoor om zo expliciet met illustraties te werken? (Ze helpen je om hoofdpersonage Joshua nog beter te begrijpen, aangezien hij zich uitdrukt met zijn tekeningen. Het boek voelt ook meer aan als een echt dagboek.)
- Lindsey toont wie ze is door dans, net zoals Joshua dat doet door zijn tekeningen.
Kan je uitleggen waarom ze dat doet? Op welke manieren kan je jezelf nog meer uitdrukken?

1.5. Einde

De laatste zinnen van het boek vatten alles prachtig samen:

- “Ik ben niet meer jaloers. Sergio is gewoon de beste.
Echt.
Beste vriend.
Maar je weet wat het is met beste vrienden.
Neem er nooit een.
Neem er een paar.”
    - Wat wil de schrijfster hiermee zeggen? (Dankzij elk van zijn vrienden leerde Joshua een soort vriendschap kennen, maar ook een manier van verwerken en omgaan met emoties. Iedereen doet dat op zijn eigen manier, waardoor we elkaar kunnen helpen en van elkaar kunnen leren.)
-

2. VERWERKING

2.1. Onderwijs

Joshua kent zijn vrienden vanop school. Ze zitten in het VMBO, dat kan je ongeveer vergelijken met het BSO in België.

→ Was je dit opgevallen? Had je al eens eerder een boek gelezen over jongeren in het beroepsonderwijs?

→ Met welke vooroordelen krijgen de personages te maken?

De representatie van beroepsjongeren is zeldzaam in jeugdliteratuur en daarom is het belangrijk dat Erna Sassen hen een stem geeft in haar werk. Ze gaat verder dan 'probleemgedrag', 'gebrek aan ambitie' en andere hardnekkige vooroordelen. Het boek toont de diversiteit aan talenten die jongeren kunnen hebben, ongeacht welke studierichting ze volgen.

2.2. Podcast

Wie graag de schrijfster zelf aan het woord hoort over haar schrijfproces en deze personages, kan luisteren naar aflevering 41 van de Grote Vriendelijke Podcast. Het gaat over het boek "Zonder Titel" maar uiteraard over dezelfde personages.

degrotevriendelijkepodcast.nl/afleveringen/aflevering-41-erna-sassen-m-m-v-martijn-van-der-linden/

---

3. VERDER LEZEN

- De bijzondere woorden van Gioia / Enrico Galiano (Luitingh-Sijthoff, 2019)
boekenzoeker.be/de-bijzondere-woorden-van-gioia
- Dat soort vrienden / Meg Rosoff (Luitingh-Sijthoff, 2022)
boekenzoeker.be/dat-soort-vrienden
- Pizzamaffia / Khalid Boudou (Moon, 2019)
boekenzoeker.be/pizzamaffia

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de juiste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

Wat ons nog rest

Over het boek

Auteur: Aline Sax

Uitgeverij: Davidsfonds/Infodok

Over de maker

De Belgische schrijfster Aline Sax schreef reeds 19 boeken, waarvan een groot deel historische jeugdromans die telkens door zowel jongeren als critici lovend werden onthaald. Ze studeerde geschiedenis en doctoreerde aan de universiteit met het boek "Voor Vlaanderen, Volk en Führer, de motivatie en het wereldbeeld van Vlaamse collaborateurs tijdens de Tweede Wereldoorlog", dat door Manteau werd uitgegeven.

Korte inhoud

Berlijn, april 1945. Een meisje van zeventien probeert te overleven in een stad waar de meeste inwoners langzaam beseffen dat de oorlog voorbij is en dat ze niet hebben gewonnen. Alles is onzeker en de stad is een ruïne. De prachtige toekomst die de Führer iedereen voorhield, lijkt niet te bestaan. Er zijn veel vragen. Waarvoor hebben ze jarenlang gevochten? Kan je nog verder als je hele wereldbeeld aan het wankelen gaat? Als blijkt dat het Russische leger aan de stadsmuren staat, beslist het meisje om de stad en haar familie achter zich te laten en begint ze aan een lange trektocht.

Informatie voor begeleiders over gevoelig onderwerp

In dit boek komt een verkrachtingsscène voor op pagina 86 tot 92. Daarnaast gaat het ook over de gruwelijke nasleep van een oorlog. Het kan nuttig zijn om de lezers hiervoor even te waarschuwen. Geef ook zeker mee waar ze terecht kunnen met vragen en bezorgdheden. Iedereen kan terecht bij tele onthaal of de zelfmoordlijn.

Voor Tele Onthaal: bel anoniem en gratis naar 106 (24u/7d) of chat via

www.tele-onthaal.be. De Zelfmoordlijn kan je ook anoniem en gratis bereiken op het nummer 1813. Jongeren kunnen terecht op de website [watwat.be](http://www.watwat.be), waar ze antwoorden en hulp kunnen vinden. Onderaan op deze webpagina kan je tips vinden om te praten met jongeren over dit onderwerp: <https://www.zelfmoord1813.be/ik-ben-bezorgd-om-iemand/hoe-reageer-ik-op-verontrustende-berichten-op-sociale-media>

Het is als begeleider niet eenvoudig om dit soort zware onderwerpen aan te snijden. Zorg vooral een open gesprek en laat de juryleden zelf kiezen of ze erover willen praten. Meer tips kan je vinden in dit artikel: <https://www.deleesjury.be/begeleiders/moeilijke-onderwerpen-behandelen>

1. VOOR HET LEZEN

Bekijk voor het lezen al samen even de binnenkant van het boek.

- Wat valt er op? Op welke manier is de tekst geplaatst? (Het is een versroman waardoor elk hoofdstuk een (lang) gedicht is. Vooral de structuur van de tekst valt op. Het is niet zo dat de hele bladzijde is gevuld met tekst zoals bij een 'gewoon' leesboek.)
- Spreekt dit jou aan? Waarom wel/niet?
- Denk je dat dit moeilijker of net makkelijker te lezen is? Waarom?
- Ken je nog andere boeken die op deze manier zijn geschreven? Of waarbij de tekst op een speciale manier geplaatst is?
- Lees je soms poëzie? Welke?

2. HET VERHAAL

2.1. Cover

Op de cover van het boek staat een kapotgebombardeerde stad. Het is een erg sobere kaft.

- Spreekt de cover je aan? Zou je dit boek zelf meenemen uit de winkel of bib?
- Lees je soms boeken over de 2e Wereldoorlog of andere oorlogen? Waarom wel/niet?

2.2. Einde

Henrike komt na een lange, zware tocht aan op de boerderij van haar tante. Enkel haar hoogzwangere nicht is er nog. Er is heel wat contrast tussen het begin van het verhaal en het eind. Op het einde beslissen Henrike en Gretl om samen voor de baby te gaan zorgen, op de boerderij. Dit einde staat heel ver af van de verwoeste, drukke stad waar niemand voor elkaar zorgt.

- Vind je het een hoopvol of triest einde? Waarom?
- Waarom denkt Henrike dat haar familie haar niet meer zal herkennen of in hun leven willen? (zie citaat – Wanneer Henrike het bospad oploopt, beseft ze dat haar familie de oorlog niet heeft beleefd zoals zij. Ze weet niet wat ze allemaal hebben meegemaakt. Voor de oorlog begrepen ze elkaar goed. Ze hadden dezelfde visie op het leven, dezelfde voorouders ook, maar een oorlog meemaken kan je flink veranderen. Misschien maakte de familie net wat positiefs mee met het Russische leger? Of hopen ze nog dat Hitler terugkeert? Ze bewandelden tijdens de oorlog elk hun eigen pad, dat elkaar nu weer zal kruisen. Henrike en haar nicht kunnen elkaar gelukkig terugvinden in hun gedeelde verdriet en beslissen samen verder te gaan.)

“Aan het bospad
dat de bergen in slingert,
verzwaart mijn pas.
Er ligt een oorlog
tussen ons in.” (p.222)

2.3. Genre: narratieve poëzie of versroman

Dit boek is geschreven in de vorm van een versroman, wat niet zo vaak voorkomt en al helemaal niet bij jeugdboeken. Een versroman is een reeks gedichten die samen een verhaal vertellen. In tegenstelling tot klassieke poëzie, waar elk gedicht een verhaal op zichzelf vertelt, heb je bij deze vorm het hele boek nodig om alles te begrijpen. Dat neemt niet weg dat elk stukje tekst op zichzelf kan staan, net als een 'gewoon' hoofdstuk uit een boek.

- Vond je de vorm een meerwaarde? Waarom zou de auteur voor deze vorm hebben gekozen in plaats van een (klassieke) doorlopende tekst? Vind je dat dit soort tekst je meer of minder raakt?

Dit is wat de schrijfster daar zelf over zegt tijdens een interview:

“In een *verse novel* kan je heel veel tussen de regels vertellen en dat is nodig voor zo'n heftige thema's. De verkrachtingsscène waaruit je net citeerde, heeft heel veel wit nodig. Die vijf regels krijgen dan ook twee

volle bladzijden. Het wit doet je als lezer stilstaan, nadenken. Maar het geeft ook ademruimte. Voor mij, tijdens het schrijven, maar ook voor de lezer, denk ik.” (bron: <https://www.antwerpenleest.be/nieuws/empathie-als-brug-naar-het-verleden-interview-met-aline-sax-over-haar-nieuwste-boek-wat-ons-nog-rest>)

→ In deze vorm kan je heel wat vertellen met de pauzes en witruimte. Kan je een paar mooie voorbeelden terugvinden?

Hieronder kan je twee voorbeelden terugvinden.

*“Een tweede schot.
Galmend.*

*Een straaltje water
loopt
uit een gaatje in zijn emmer.” (p.46)*

- De woorden ‘galmend’ en ‘loopt’ kregen een eigen regel. Daarmee probeert de auteur ze extra te benadrukken. Ook de extra punten geven nadruk aan bepaalde woorden.
- Het tweede stukje tekst ziet er bijna uit als een emmer met een gat en een plas water eronder.

*“De volgende ochtend
is de soldaat weg.
Ik twijfel even
of ik alles
gedroomd heb
Was Wilhelm
echt
bij me?” (p148)*

- In dit stukje gaat het eerst snel, er staan veel woorden op elke lijn. Daarna, net als Henrike begint te twijfelen, staan er ook minder woorden. Het woordje ‘echt’ krijgen een eigen lijn, n et om het woord en de twijfel eronder te benadrukken.

3. VERWERKING

3.1. Perspectief

Het verhaal wordt verteld vanuit het ik-perspectief van iemand die wij, historisch gezien, als een dader beschouwen in de Tweede Wereldoorlog. Op pagina 9 geeft Henrike aan dat ze trots was op haar land en op Hitler. Aline Sax wilde met dit boek een vaak onderbelicht stukje van de geschiedenis naar voor brengen: wie waren de mensen die voor Hitler gestemd hebben en daarna onder zijn regime moesten leven? Waarom gingen ze mee in zijn ideologie? Wat voelden ze toen bleek dat het Derde Rijk niet zou ontstaan? Op welke manier kan je overleven in een verwoeste stad? Hoe was het voor de vrouwen om achter te blijven terwijl alle mannen naar het front gingen? Doorheen het boek beseft hoofdpersoonage Henrike meer en meer wat er precies is gebeurd en hoe vreselijk de oorlog was. Als we haar ontmoeten op bladzijde 1 lijkt ze al moedeloos. Ze geeft aan dat niets meer is zoals vroeger en dat het leven heel hard is. Doorheen het boek wordt ze steeds moedelozer. Ze beslist ook om niet meer in de stad te blijven maar te vluchten. Tijdens haar tocht denkt ze na over de zin en onzin van de oorlog. Aline Sax haalt zelf het woord ‘empathie’ aan in interviews over dit boek. Ze vindt het belangrijk dat we ons kunnen inleven in mensen en hun beslissingen.

- Heb je al vaker boeken gelezen over deze oorlog? Vanuit welk perspectief werd toen verteld, wie was er aan het woord?
- Op welke manier kan een boek zoals dit helpen om de geschiedenis en de mensen van toen te begrijpen? Heb je het gevoel dat je meer inzicht hebt in het leven van de gewone Duitsers toen?

3.2. Podcast en interview

- Wie graag de schrijfster zelf aan het woord hoort, kan luisteren naar aflevering 110 van De Grote Vriendelijke Podcast. In de aflevering vertelt ze openhartig over haar schrijfproces, de moeilijkheden en kansen van een versroman, haar inspiratie, ... <https://degrotevriendelijkepodcast.nl/afleveringen/aflevering-110-aline-sax/>
  - Liever weten welke boeken deze schrijfster zelf graag las en leest? Lees dan dit fijne artikel: <https://www.iedereenleest.be/over-lezen/reeks/de-vijf-van-aline-sax>
-

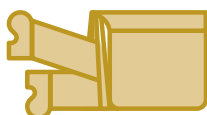
3. VERDER LEZEN

Versromans voor jongeren:

- Clap when you land / Elizabeth Acevedo (HarperCollins 2020) (Engelstalig)
- 67 seconden / Jason Reynolds (Blossom Books 2018)
<https://www.boekenzoeker.be/67-seconden>
- Een / Sarah Crossan (Pepper Books, 2016)
<https://www.boekenzoeker.be/een-twee-levens-twee-zussen-een-keuze>

<https://www.antwerpenleest.be/nieuws/empathie-als-brug-naar-het-verleden-interview-met-aline-sax-over-haar-nieuwste-boek-wat-ons-nog-rest>

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de juiste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

Het boomhuis in het bos

Over het boek

Auteur: TJ Klune

Vertaler: Anneke Bok

Uitgeverij: Volt

Over de maker

TJ (dat staat voor Travis John) **Klune** is een Amerikaanse fantasyschrijver die er veel belang aan hecht om verhalen over LGBTQIA+ personages op een positieve manier te brengen. Hij won al verschillende prijzen voor zijn boeken. Hij schreef 28 boeken en de meeste daarvan spelen zich af in een magische setting. Hij schrikt er niet voor terug om (queer) romantiek te mengen met weerwolven, superhelden, heksen en andere magische wezens.

Wil je een rondleiding door zijn werkkamer en zijn boekenkast? Bekijk dan zeker even dit filmpje: youtu.be/DL5EZo8L9wE

Korte inhoud

Dit verhaal speelt zich af in een verre toekomst. Hoofdpersonage Victor Lawson woont in een boomhuis in het bos, samen met zijn robot-vader Giovanni, de praatgrage stofzuigerrobot Rambo en de sarcastische en kordate verpleegmachine Ratched. Wanneer Victor op de schroothoop een half verwoeste androïde vindt en repareert, gaan de alarmen af bij de robot-hoofdstad en wordt Giovanni gekidnapt. Victor onderneemt samen met zijn vrienden een lange tocht om zijn vader te redden. Onderweg blijkt dat de gerepareerde robot HAP en Giovanni een gezamenlijk verleden hebben waarbij ze mensen uitgeroeid hebben.

1. HET VERHAAL

1.1. Personages

- **Victor:** het 21-jarige hoofdpersonage van het boek is een zorgzame, nieuwsgierige man. Hij is uitvinder en kan als de beste robots repareren. In het begin van het boek woont hij met zijn adoptievader Gio, Rambo en zuster Ratched in het boomhuis. Hij is nog nooit buiten het bos geweest.
- **Rambo:** een kleine, angstige stofzuigerrobot. Hij is vooral op zoek naar vriendschap en bevestiging.
- Robot Adaptatie voor Terminatie, Consultatie, Helen, Educatie en Drogenen (**zuster Ratched** in het kort): een sarcastische, moordzuchtige verpleegrobot (die stiekem wel voor iedereen zorgt)
- **HAP:** een androïde die Victor op een schroothoop vindt en herstelt. Zuster Ratched noemt hem Hysterisch Agressieve Paniekzaaier. Later blijkt dat hij eigenlijk een Humaan Annihilatie Response Protocol is, een robot gemaakt om mensen uit te roeien.

1.2. Stijl

→ TJ Klune schreef ondertussen al heel wat boeken in zijn kenmerkende stijl. Veel recensenten noemen zijn boeken 'gezellig' of 'hartverwarmend'. Kan je voorbeelden opnoemen van deze stijl? Aan welke elementen van

het boek zou je het label 'hartverwarmend' toewijzen? (De personages zijn vaak magische wezens, maar lijken toch van vlees en bloed te zijn. Je leert ze goed kennen en sluit ze daarom als lezer in je hart. Je wil niet dat de personages gekwetst worden. Klune schrijft eenvoudige boeken die vlot lezen, maar toch een emotioneel effect – warme gevoelens – uitlokken bij de lezer.)

→ Waar zit voor jou de humor in het boek? (De humor in dit boek zit hem vooral in de interactie tussen de verschillende personages en hun vrij extreme persoonlijkheden:

"Rambo gebruikte zijn liftfunctie en kwam omhoog: zijn sensoren knipperden bij het hoofd van de androïde.

'Wauw,' zei hij ademloos. 'Hij ziet er ontzettend cool uit. Als een piraat. Kunnen we een van zijn ogen eruit halen en hem een ooglapje geven?'

'Ja,' zei zuster Ratched. 'Goed idee. Ik haal het oog er wel uit.'

'Nee,' zei Vic haastig. 'Zijn ogen blijven erin.'

'Jammer nou,' mompelde Rambo. 'We doen nooit eens wat ik wil.'" (p83))

1.3. Genre

Het is moeilijk om dit boek in een hokje te stoppen. Je kan er verschillende labels op plakken.

- Dystopie: een dystopisch verhaal speelt zich af in een negatieve toekomst. Hoe kan je herkennen dat het zich in de toekomst afspeelt? Waarom is het zo slecht uitgedraaid? Zou je zelf in de wereld willen wonen waar dit verhaal zich afspeelt? Waarom wel/niet?
  - Hervertelling: Bij een hervertelling wordt een klassiek verhaal herschreven. Meestal worden er andere elementen toegevoegd. Dit boek is een hervertelling van het klassieke sprookje Pinokkio. Ken je nog boeken, films of zelfs games die een hervertelling zijn van een klassiek verhaal?
  - Magisch-realisme: Een realistisch verhaal met een magische toets. Vind je dit een meerwaarde voor een boek? Zou je zelf een boek kiezen om te lezen met een vleugje magie erin? Waarom wel/niet?
- Las je al eerder een boek in een van deze genres? Welk label zou jij op dit boek plakken?

1.4. Einde

Het boek bestaat uit 4 grote delen. Het laatste stuk telt maar een twintigtal pagina's en toont dat onze personages teruggekeerd zijn van hun reis. Victor herstelt zowel Gio als Hap. Helaas herinnert Hap zich helemaal niets van hun avontuur en herkent hij zijn vrienden niet, maar gelukkig lijkt hij nog steeds zijn zorgzame zelf en beginnen ze samen een nieuw leven, terug in het bos.

→ Vond je het een goed einde? Waarom wel/niet?

→ Het laatste stuk heet "je begint weer bij het begin". Waarom zou de auteur deze titel hebben gekozen?

Vind je het passen bij het eind of kan je een betere titel verzinnen?

2. VERWERKING

2.1. Pinokkio

De inspiratie voor dit boek haalde TJ Klune bij Pinokkio. Dat sprookje werd geschreven door Carlo Collodi in 1883.

In deze korte Youtube kan je horen waarom TJ Klune er voor koos om dit verhaal in een nieuw jasje te stoppen:

[youtube.com/watch?v=t7Povryl6FY](https://www.youtube.com/watch?v=t7Povryl6FY)

Hier kan je de korte inhoud van het originele verhaal lezen. Net als de meeste sprookjes, is het origineel vrij donker.

Een eenzame man, Geppetto, snijdt een pop uit een stuk hout. De pop rent weg en Geppetto wordt gearresteerd, omdat hij de pop zou hebben mishandeld. Een krekkel waarschuwt Pinokkio dat hij niet ongehoorzaam of lui mag zijn. Dan komt Geppetto terug en Pinokkio belooft om gehoorzaam te zijn en naar school te gaan.

De volgende ochtend, onderweg naar school, verkoopt Pinokkio zijn spullen om een kaartje te kopen voor het theater. De eigenaar van het theater is boos wanneer de andere poppen met Pinokkio willen praten

en de voorstelling verpesten. Gelukkig kan Pinokkio smeken voor zijn leven en eindigt hij op straat met vijf goudstukken, die hij kreeg om aan de arme Gepetto te geven. Eenmaal buiten ontmoet Pinokkio een leugenachtige vos en een gemene kat. Ze proberen hem te overtuigen om zijn gouden munten in de grond te stoppen zodat er een boom vol goudstukken uit zal groeien. De krekel probeert Pinokkio opnieuw te waarschuwen, maar ze worden overvallen door de Vos en de Kat en ontsnappen naar de hut van de blauwe fee. Die legt hem uit dat z'n neus zal groeien als hij liegt. De fee stuurt Pinokkio terug naar z'n vader.

Onderweg wordt Pinokkio opnieuw belazerd door de Vos en de Kat. Deze keer slagen ze er wel in om hem de gouden munten te laten begraven. Pinokkio ontdekt dat Gepetto naar hem op zoek is gegaan en opgeslokt werd door een enorme walvis. Hij probeert hem nog te redden maar eindigt op een eiland waar de blauwe fee hem belooft dat hij een echte jongen zal worden als hij naar school gaat en zich goed gedraagt, een jaar lang. Helaas overtuigt een klasgenootje Pinokkio om mee te gaan naar Speelgoedland, waar ze nooit zullen moeten werken en altijd plezier kunnen maken. De pret is van korte duur, want ze worden veranderd in ezels. Uiteindelijk wordt ook de Pinokkio-ezel opgeslokt door de walvis en kan de hele familie ontsnappen. De blauwe fee ziet al het harde werk en verandert Pinokkio... in een echte jongen!

→ Als je "Het Boomhuis in het Bos" uit hebt, kan je dan de elementen die in beide verhalen terugkomen aanduiden? Mogelijke antwoorden:

- eenzame uitvinder met italiaanse naam
- een uitvinding die tot leven komt
- een rondreizend theater
- de blauwe fee
- de buik van de walvis
- ezels
- speelgoedland
- ...

2.2. Mens zijn

Een van de grote thema's van dit boek is menselijkheid: wat betekent het om een mens te zijn?

- Wat betekent het om menselijk te zijn?
- Wanneer zou jij één van onze hoofdpersonages als mens of menselijk bestempelen?
- Welke van de robots heeft het meest menselijke trekken?

2.3. Hervertellingsquiz (zie bijlage)

Op welke klassiek verhaal zijn deze films, boeken of games geïnspireerd?

Antwoordenlijst:

- 1: Assepoester
- 2: Hamlet - Shakespeare
- 3: Emma - Jane Austen
- 4: Anne van het groene huis - LM Montgomery
- 5: De scharlaken letter - Nathaniel Hawthorne
- 6: Belle en het beest

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de juiste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

Bijlage 1a

BOEK

CINDER

MARISSA MEYER

1

Een meisje wordt onverwacht
uigenodigd op het bal...

FILM

DE LEEUWEN

2

Een jonge leeuw wordt verraden door
zijn oom en moet vluchten.

Bijlage 1b

FILM

CLUELESS

Sex. Clueless. Pancharitis.
Is There A Problem
Here?

Opens July 19th

Clueless

3

Een tienermeisje probeert haas klasgenoten te koppelen maar wordt zelf verliefd.

BOEK

HET JAAR VAN LENTE

HEATHER FAWCETT

4

Een meisje wordt geadopteerd door een heks

Bijlage 1c

FILM

EASY A

5

Een gemeen gerucht doet de ronde op een middelbare school.

BOEK

EEN VLOEK ZO EENZAAM

BRIGID KEMMERER

6

Een vervloekte prins wordt verliefd.